

3.17 Daňové ráje

L. Pavelková, A. Seidlová

Klíčové pojmy: daňové ráje, bohatství, nerovnoměrný rozvoj, periferie

Vzdělávací cíl: Žáci korigují a rozšiřují své poznání o daňových rájích na základě porovnání svých představ a statistických přehledů.

Potřebný čas: 20 minut

Podkladový materiál: kartičky s názvy států (příloha 26)

Struktura a organizace hodiny:

Tato aktivita má charakter evokace k tématu daňových rájů, které považujeme za součást problematiky nerovnoměrného rozvoje. Během aktivity žáci využijí své existující povědomí o daňových rájích (zejména z médií) a následně ho konfrontují s oficiálním zařazením zemí mezi daňové ráje (dle čtyř databází, viz obrázek 7).

Učitel žákům rozdá připravené kartičky s názvy států – ty jsou poskládané tak, aby žáci viděli pouze název státu, nikoliv řešení.

▶ Učitel se žáků zeptá, zda si myslí, že je daný stát daňovým rájem. Kdo si myslí, že ano, zvedne ruku. Poté učitel žákům řekne, aby kartičky rozbalili a našli odpověď. V tuto chvíli se učitel žáků zeptá, jakým způsobem na otázku odpovídali (pravděpodobně se například objeví to, že o některých státech se často mluví v televizi) a zda je správná odpověď překvapila a proč.

Poté učitel promítně správné řešení pro všechny státy (např. obrázek 7).

▶ Je vhodné tabulku okomentovat, zejména pak překvapivé odpovědi – tj. Francii, Německo (jsou součástí jedné databáze, přestože jde o země, které proti daňovým rájům vystupují) nebo Panama, Seychely (mediálně známé daňové ráje, které však nejsou zařazeny do všech databází). Vhodné je také diskutovat důsledky řazení některých daňových rájů mezi nejvyspělejší země světa či mezi jejich zámořská území.

Dále se nabízí promítnout mapu daňových rájů (viz obrázek 8 a příslušný mapový list) a pozornost žáků nasměrovat na rozmístění daňových rájů těmito otázkami: Jaké faktory ovlivňují geografické rozmístění daňových rájů? Jaké státy jsou nejčastěji daňovými ráji?

▶ Jde ve velké míře o země světové periferie. S žáky je možné diskutovat význam zvolení této cesty pro tyto země i pro světovou ekonomiku. Zajímavá může být také diskuze nad možnostmi těchto zemí jiným způsobem participovat na globální ekonomice (viz kapitola 4.6).

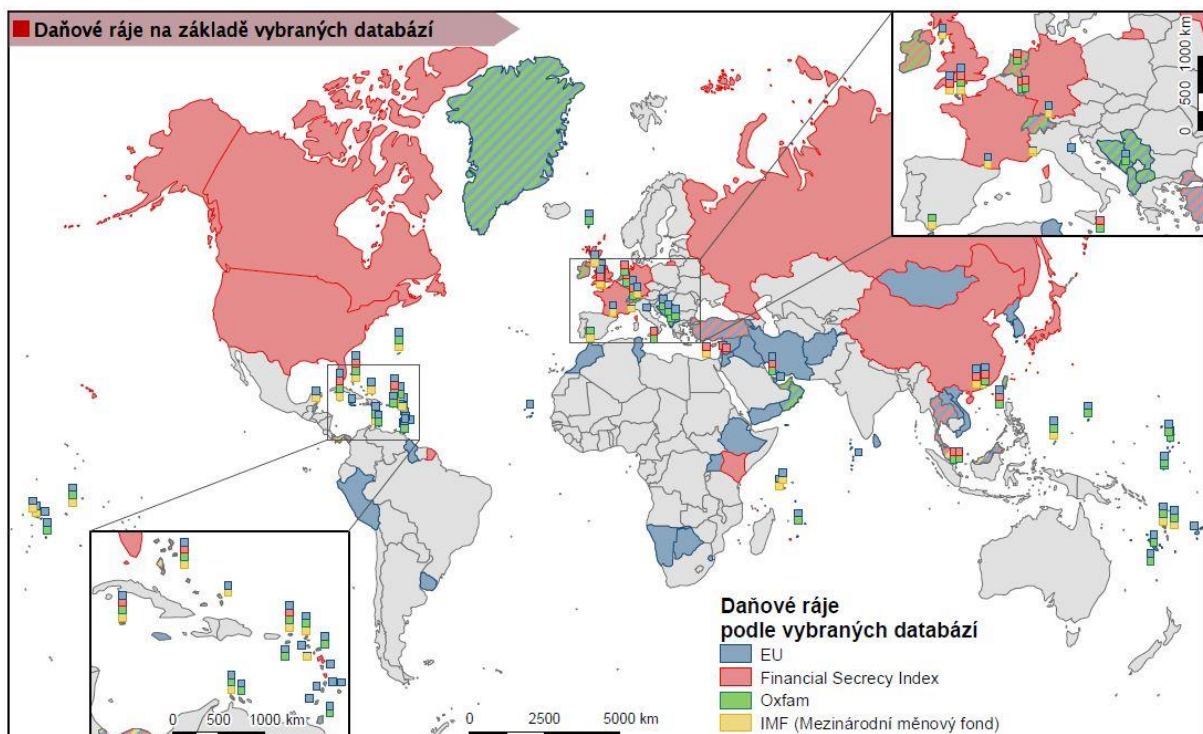
▶ Druhá otázka vede k tomu, že daňové ráje jsou často státy, které jsou v rámci planety znevýhodněné (politicky, ekonomicky) a snaží se takto získat alespoň nějaké výhody. Na tomto místě je vhodné rozebrat fungování daňových rájů a následně se věnovat nerovnoměrnému rozvoji obecně.

Obrázek 7 – Státy a jejich zařazení do databází daňových rájů

	ANO	EU	FSI	Oxfam	IMF	NE
Bahamy		■	■	■	■	Filipíny
Francie			■			Madagaskar
Grónsko		■		■		Mexiko
Hong Kong			■	■		Portugalsko
Kajmanské ostrovy		■	■	■	■	Venezuela
Kypr			■			
Lucembursko			■	■		
Německo			■			
Panama		■	■		■	
Seychely		■			■	
Spojené království			■			

Zdroj: vlastní zpracování autorek

Obrázek 8 – Daňové ráje podle vybraných oblastí (výřez z mapového listu)

Zdroj: Mapový list *Nerovnoměrný ekonomický a sociální rozvoj, Soubor specializovaných map pro střední školy*, s. 50